

Kulturens bildningssyn och utgångspunkter för lärande

Värdegrund

Kulturens är studieförbundet för kultutövare. Vi ställer inte olika kulturyttringar mot varandra, hos oss är alla former av kultur och konstnärliga uttryck lika mycket värda.

Vår verksamhet är demokratiskt uppbyggd med respekt för mänskliga rättigheter och vilar på demokratisk grund. Verksamheten ska bedrivas utifrån grundläggande demokratiska värderingar såsom allas lika värde, tolerans och respekt för individen.

Kulturens är partipolitiskt och religiöst obundet. Hos oss får tankar mötas och åsikter delas med varandra. Vi välkomnar den demokratiska diskussionen och debatten, däremot får inte religiösa eller partipolitiska opinionsbildningar eller påtryckningar förekomma. Diskriminering ska motverkas och vi ska underlätta för alla individer och deltagare att utvecklas och uttrycka sig i en etisk, inkluderande och trygg miljö.

Kulturens arbetar med folkbildning utifrån statens syften och genom ett fritt och frivilligt lärande i grupp.

Kulturens pedagogiska plattform

Verksamheten i studiecirkeln/annan folkbildning kännetecknas av fritt och frivilligt och möjliggör för deltagarna att utvecklas utifrån egna förutsättningar och önskemål. Den individuella läroprocessen är grundläggande, men också oavhängig gruppens betydelse. Som deltagare i verksamheten utvecklas man utifrån ämnesinriktning, men även i det demokratiska samspelet med andra. Deltagarens möjlighet till ämnesutveckling integreras med den personliga utveckling som följer av de speglingar och sociala kontext som deltagaren befinner sig i. Samtidigt som en deltagare i exempelvis drama lär sig Augusto Boals grunder för Forumteater är deltagaren en del i gruppen och får förhålla sig till övriga deltagare och gruppen som sådan i läroprocessen.

Det finns ett perspektiv och några teorier som utgör den pedagogiska grunden för Kulturens arbete med folkbildning.

Först kan nämnas symbolisk interaktionism, som är ett perspektiv inom socialpsykologin. Här handlar det om individens växande och lärande samt beteende i förhållande till medmänniskan, vad som utvecklar och vad som hämmar.

KULTURENS

studieförbundet för kulturutövare

Kulturens grundsyn är att människan ständigt är i utveckling och att individer och självbilder formas i relation till den andre. Vi är varandras spegelbilder och just hur vi väljer att spegla den andre påverkar den andres självbild och självuppskattning.

Vi kan skapa lust och vilja att lära genom vårt förhållningssätt till våra medmänniskor. Genom nyfikenhet, frågor och utforskande väcker vi den andres lust. Människans behov av att känna sig synliggjord och att vara en del av en grupp är grundläggande och viktiga utgångspunkter för lärandet.

FIRO är en teoribildning kring gruppens utveckling och individernas roller och funktioner i gruppens olika faser. Gruppdynamiken är en central roll för ledarens funktion i gruppen. Ledarens funktion i gruppen beror på hur långt gruppen kommit vad gäller tillhörighet, rollsökning och samhörighet. För att gruppen ska komma vidare från tillhörighetsfasen är ledarens roll att sätta ramarna och förutsättningarna för gruppen så att var och en bestämmer om de ska vara kvar i gruppen eller lämna gruppen. Det är också här som studiecirkelns mål förankras hos och med deltagarna i gruppen. I denna initiala fas är ledaren ofta styrande, skapar struktur och visar gruppmedlemmarna målet, ledaren uppfattas självsäker och uppgiftsorienterad. Rollsökningsfasen kännetecknas av ett sökande av positioner och ledaren måste i detta läge skapa dialog och hjälpa till att formulera gruppens olika beståndsdelar. Om inte, riskerar gruppens energi att mer handla om positioneringar istället för att nå gemensamt satta mål. Ledaren bör framförallt fungera som ett stöd och resurs för medlemmarna i arbetsgruppen. Ledaren bör försöka att bistå deltagarna i förståelsen för gruppens bästa. Deltagarna är i denna fas mer bekväma i sina roller och kan börja ifrågasätta ledarens roll. För fortsatt grupputveckling kan det vara så att ledaren blir tvungen att omfördela mandaten som leder till att nya roller och strukturer växer fram. Deltagarna uppmuntras att dela upp ansvaret vilket leder till ett större oberoende gentemot ledaren. Från att i det första stadiet varit helt beroende av en stark ledare tar nu deltagarna större ansvar för sig själva och gruppen. Ledaren fungerar alltså mer som ett stöd och försöker öka motivationen hos deltagarna. Samhörighetsfasen kännetecknas av att var och en har identifierat sin funktion med förståelse för helheten. För deltagarna är det en trygghet att lösa utmaningar gemensamt. Nu är gruppen mogen att utveckla mål, struktur, rollfördelning samt fördelning av arbetet. Kommunikationen är öppnare och mer uppgiftsorienterad, konflikterna kan förekomma men inte lika intensiva. Även återkoppling och kritik hanteras på ett mognare plan. I den mognare gruppen handlar feedback om sakfrågor snarare än dolda motiv eller personkonflikter. Ledarens roll blir mer konsultativ. Gruppen är i princip självgående.

KULTURENS

studieförbundet för kulturutövare

S Wheelans teori om grupputveckling är också intressant i sammanhanget, som kan ses som en förlängning av FIRO-teorin då den innehåller ytterligare en gruppfas. Fasen kännetecknas av ett intensivt och effektivt samarbete i gruppen. Deltagarna använder sin energi till uppgifterna istället för att ödsla den på konflikter och blir därmed ett högpresterande team. Deltagarna är klara över vilken roll de har och kommunicerar öppet och klart. Ledaren fungerar som en expertresurs. En viktig uppgift för ledaren är att vara uppmärksam på tecken på regression i gruppen. När deltagare lämnar eller nya ansluter är kritiska punkter även för väl fungerande grupper. Det öppna samtalet är viktigt. Ledarens roll i gruppen hänger alltså ihop med var i processen gruppen befinner sig och ledaren ska klara att hantera gruppens olika faser.

Kolbs lärcirkel är en väl formulerad förklaring och argumentation varför konstnärlig och kulturell verksamhet är utvecklande för individen. Ett aktivt experimenterande och reflektion är betydelsefullt. Kolbs lärcirkel visar att lärande handlar om flera olika aktiviteter och att vi alla föredrar olika sätt att lära.

Lärande är en flerdimensionell aktivitet. Att förändra vårt sätt att tänka kring en situation eller en erfarenhet handlar om flera olika aktiviteter:

Känna och uppleva – eller kanske landa tillbaka i en egen erfarenhet

Ta reda på och samla in – skaffa oss mer information om det vi har upplevt så att vi vidgar vår förståelse.

Analysera och konceptualisera – vår egen erfarenhet och informationen vi samlat blir sammanhängande och för oss begriplig.

Utforska och experimentera – testa, håller vårt tankesätt för andra situationer och andras erfarenheter?

Att skapa förutsättningar för reflektion och lärande påverkar deltagarnas förutsättningar att ta in, bidra och växa. När vi planerar ett möte för gemensamt lärande är det därför bra att växla mellan olika typer av aktiviteter så att vi stimulerar alla fyra sätten att lära: att känna/uppleva, att ta reda på/samla in, att analysera/konceptualisera och att utforska/experimentera.

En del människor lär utifrån förståelse från helhet till detaljer, medan det för andra förutsätter detaljer som till slut bildar en helhet. Förståelsen för människors olika lärostilar och utgångspunkter är väsentlig för en pedagogisk ledare. Det livsdjupa lärandet innebär att lärandet sätter sig i individen och blir en del av individens identitet. Detta påverkar individens möjligheter att aktivt ta del och påverka samhället i ett större perspektiv.

Det pedagogiska ledarskapet är ett förhållningssätt att ledaren hjälper den andre att växa och utvecklas, vi är varandras speglar som påverkar människans uppfattning om sig själv och sin omvärld. Ledarskap förutsätter pedagogik. Inom Kulturens ser vi oss själva som medel för andras utveckling och vår egen. Genom att vi arbetar och verkar inom kulturområdet med olika uttryck skapas unika förutsättningar för identitetsutforskande och identitetsskapande. I uttrycket ligger också en sårbarhet.

Det konstnärliga förhållningssättet

Studieförbundet Kulturens verkar inom fältet konst och kultur och vi gör ingen värdering av konstformerna. Detta oavsett om det handlar om teknik, hantverksskicklighet eller konstnärligt utforskande. Vi ser värdet i bevarandet lika väl som vi ser värdet i det nyskapande.

Kulturens konstnärliga förhållningssätt innebär att vi utmanar.

Vår utgångspunkt är alltid den enskilda människans behov och vilja. Det responderar vi på, bejakar och utmanar. I mötet har vi respekt för varandras verkligheter och förutsättningar utifrån en tilltro till den enskildes förmågor och vilja. Människor växer när de förutsätts växa och när det finns förutsättningar för att de själva ska vilja ta det där extra steget att våga pröva och utforska. Kultur och konst är passioner och identiteter. Kultur och konst handlar om uttryck och individens och gruppens frihet att formulera, omformulera och uttrycka sig. Den fria kulturen och konsten är livskraft i det demokratiska samhällsbygget. Livskraften förutsätter frihet.

För deltagarna som söker konstnärlig utveckling blir uttrycken redskap i utforskandet.

Några bevarar, några gör något annat, några utvecklar och det kan också röra sig om utveckling inom bevarande.

Medarbetares, förtroendevaldas och ledares förståelse för och insikter om kulturen och konsten i relation till människan utgör kärnan för vår bildningsverksamhet.